

Nr 1043

Av herr Arvidsson m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 45, angående rikskonserter m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 45 angående rikskonserter m. m. tar chefen för utbildningsdepartementet ställning till vissa frågor rörande förmedling av tonkonstnärer. Undertecknade motiverar här nedan en annan lösning av detta förmedlingsproblem än propositionens.

Den offentliga arbetsförmedlingen skall enligt kungörelsen av den 30 december 1947 avse alla slag av arbete. För dess verksamhet kan följande grundprinciper anses gälla:

Ingen annan förmedling existerar vid dess sida.

Förmedlingen är neutral och oavhängig i förhållande till arbetsgivare och arbetstagare.

Alla arbetsgivare och alla arbetstagare har rätt och möjlighet att utnyttja förmedlingen.

Förmedlingen sker kostnadsfritt för båda parter.

Förmedlingen strävar efter att så långt möjligt finna arbetsuppgifter även för mera svårplacerade fall bland arbetstagarna.

I förmedlingens arbete ingår även vissa arbetsmarknadspolitiska uppgifter, såsom kontrolluppgifter för den statliga arbetslöshetsförsäkringen, fortbildning och omskolning, utbetalning av flyttningsbidrag, m. m.

På artist- och musikerområdet är situationen i många avseenden annorlunda:

Vid sidan om den offentliga förmedlingen har med myndigheternas tillstånd ett antal förmedlingar existerat.

Dessa förmedlingar kan inte sägas vara neutrala och oavhängiga i förhållande till arbetsmarknadsparterna. I varje fall gäller detta om de s. k. organisationsförmedlingarna.

Rätten och möjligheten att utnyttja dessa förmedlingar är begränsad till en viss krets av arbetsgivare eller arbetstagare.

Förmedlingen är inte kostnadsfri. Avgift utkräves formellt av arbetsgivaren men i realiteten oftast genom en sänkning av det gage arbetstagaren önskar för sin medverkan.

Dessa förmedlingar gör inga speciella ansträngningar för att finna arbetsuppgifter åt svårplacerad personal.

De fullgör inga arbetsmarknadspolitiska uppgifter.

En offentlig förmedling som vore ensam på området skulle av sig själv snart bli den naturliga kontaktpunkten för både arbetsgivare och arbetstagare. I stället har det förutsatts att den offentliga förmedlingen skall konkurrera med de övriga förmedlingarna. Denna tävlan sker emellertid på helt olika villkor. Medan den offentliga förmedlingen har till uppgift att vara ett neutralt, objektivt serviceorgan till tjänst för alla och med vissa sociala uppgifter kan de icke-offentliga förmedlingarna begränsa sig till att tillgodose mera begränsade intressen.

Denna situation har lett till att de större organisationsförmedlingarna jämte det privatägda Konsertbolaget kommit att behärska den övervägande delen av förmedlingsområdet. Från årsskiftet 1967/68 är förmedlingsverksamhet i förvärvssyfte inte längre tillåten. Konsertbolagets verksamhet och personal kommer emellertid att övertagas av en organisationsförmedling, för vilken Sveriges Radio, rikskonserter, operan och konsertföreningen begärt tillstånd hos arbetsmarknadsstyrelsen.

Av proposition nr 45 år 1968, s. 79—80, framgår att chefen för inrikesdepartementet stannat för att låta förmedlingen av artister och musiker helt övertagas av organisationsförmedlingarna och att låta den offentliga artist- och musikerförmedlingen avvecklas.

Förslaget avviker från såväl bokstaven som andemeningen i den ovan nämnda kungl. kungörelsen av den 30 december 1947 om den offentliga arbetsförmedlingen, vars tredje paragraf inledes på följande sätt:

»Arbetsförmedlingsverksamheten skall avse förmedling av alla slag av arbete. Förmedling sker kostnadsfritt —.»

Den förmedling artister och musiker hänvisas till blir inte kostnadsfri. Som angivits ovan kommer den helt eller delvis att få betalas av de engagemangsökande artisterna och musikerna själva.

Därtill kommer att organisationsförmedlingarna med ett undantag är arbetsgivarförmedlingar. Med hänsyn till att dessa förmedlingar var för sig behärskar en betydande del av förmedlingsområdet kan någon egentlig konkurrens mellan dessa arbetsgivarförmedlingar inte väntas. Musikerförbundets förmedling, som är den enda arbetstagarförmedlingen, har när det gäller andra kategorier än fritidsmusiker inte en sådan omfattning att den kan utgöra ett verkningsfullt alternativ till arbetsgivarförmedlingarna.

För att få tillgång till förmedlingsservice måste artister och musiker alltså i framtiden vända sig till organ för arbetsgivarna samtidigt som de måste räkna med att kostnaden för denna service helt eller delvis kommer att avräknas från deras gager. Detta kan enligt vår uppfattning inte vara godtagbart. Även artister och musiker måste ha rätt till en neutral, objektiv och kostnadsfri förmedlingsservice.

Denna rätt till förmedlingsservice bör vidare utvidgas till att gälla även andra kategorier av kulturarbetare, t. ex. författare, bildkonstnärer, dans-, musik- och teaterpedagoger. Den verksamhet som nyligen igångsatts av

Författarcentrum och som nu fungerar med stöd från arbetsmarknadsstyrelsen är ett exempel på behovet av en sådan utvidgad förmedlingservice.

Olika tekniska lösningar av förmedlingsproblemet för kulturarbetarna kan tänkas. För oss framstår det som naturligt att arbetsmarknadsstyrelsen, som svarar för all annan arbetsförmedling inom landet, även skall ha ansvaret för denna del av förmedlingssektorn. Viktigt är givetvis att denna förmedlingservice blir rätt avpassad för området och inte hämmas av snäva riktlinjer och byråkratiska arbetsformer. I detta hänseende har den offentliga artist- och musikerförmedlingen på detta område med en viss rätt utsatts för kritik.

Mot bakgrunden av ovanstående får vi hemställa,

att riksdagen ville hos Kungl. Maj:t hemställa om en utredning genom arbetsmarknadsstyrelsens försorg angående ett sammanförande av den verksamhet som bedrivs av dels den offentliga artist- och musikerförmedlingen, dels de s. k. organisationsförmedlingarna till en statlig förmedlingsverksamhet som successivt kan utvidgas till att gälla hela kulturarbetarområdet och som erhåller sådana arbetsformer att både effektivitet och smidighet i verksamheten garanteras.

Stockholm den 2 april 1968

Stellan Arvidson (s)

Oskar Lindkvist (s)

Hilding Johansson (s)

Rune Johansson (s)

i Norrköping